Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu.

NR. 19 **Poznań, dnia 1 października 1938** **ROK 17**

Wydawca: **Związek Fabrykantów Tow. zap. w Poznaniu**
ul. Rzeczypospolitej nr. 1 Telefon nr. 25-95 i 48-98

Rozwiązanie umowy o pracę z ważnych przyczyn przez pracodawcę.

III.

f) **Zdrada przez pracownika tajemnicy technicznej lub handlowej przedsiębiorstwa.** Wyodrębniając powyższy punkt, jako ważną przyczynę, uprawniającą pracodawcę do niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę, pragnął ustawodawca niewątpliwie podkreślić znaczenie, jakie dla przedsiębiorstwa posiada zachowanie tajemnicy, oraz określenie dostatecznie szerokiego zakresu tejże tajemnicy. W innym bowiem wypadku, gdyby chodziło tylko o kardynalne złamanie tajemnicy w sprawach doniosłych dla przedsiębiorstwa już i omówiony wyżej punkt d (niezachowanie istotnych warunków umowy o pracę) dawałby pracodawcy dostateczną ochronę.

Zakres pojęcia zastrzeżonej tajemnicy przedsiębiorstwa wskazany jest przede wszystkim przez słowa „technicznej lub handlowej", przez co należy rozumieć wszystko, co posiada znaczenie dla przedsiębiorstwa. Określać to będzie w pierwszym rzędzie sam właściciel przedsiębiorstwa, do którego należy kierowanie sprawami przedsiębiorstwa, on bowiem ustala techniczne działanie i politykę handlową przedsiębiorstwa, a ograniczenie jego swobody w zakreśleniu obowiązującej tajemnicy spraw przedsiębiorstwa stanowiłoby równocześnie ograniczenie inicjatywy i swobody zarządu przedsiębiorstwem.

Konieczność zachowania tajemnicy przez pracownika nie potrzebuje być osobno zastrzeżoną (np. w umowie). „Obowiązek zachowania przez pracownika tajemnicy służbowej, jako wypływający z ustawy, stanowi integralną część każdej umowy o pracę, bezzasadna odmowa potwierdzenia tego obowiązku przez pracownika może stanowić ze względu na szczególne warunki przedsiębiorstwa ważną przyczynę natychmiastowego rozwiązania stosunku służbowego" (C. I. 1863/34). Analizując pokrótce powyższe orzeczenie trzeba wskazać, że odnosi się ono do wypadku, kiedy nawet ze strony pracownika nie nastąpiło jeszcze żadne naruszenie obowiązku tajemnicy, a tylko odmówienie potwierdzenia obowiązku jej zachowania, w granicach wskazanych przez pracodawcę.

Dla zastosowania prawa rozwiązania nie jest konieczne pozytywne złamanie tajemnicy przez pracownika, wystarczy już usiłowanie z jego strony w tym kierunku, lub podjęcie czynności przygotowawczych.

„Wchodzenie w kontakt z konkurencją z propozycją wyjawienia jej w czasie trwania stosunku pracy tajemnic przedsiębiorstwa przedstawia się jako bardzo ciężkie nadużycie zaufania. Dlatego przyczyną do rozwiązania stosunku pracy ze skutkiem natychmiastowym nie może być tylko dokonana już zdrada tajemnicy, lecz wystarczyć już musi samo usiłowanie. Wykraczałoby bowiem przeciwko wszelkiej zasadzie uczciwości i zaufania, gdyby pracodawca musiał zatrzymać pracownika, po którym spodziewać się musi, że zdolny jest do zdrady tajemnic przedsiębiorstwa, gdy gotowość do zdrady jawnym czynem okazał". (C. III. 1736/35).

g) **Zawarcie umowy o pracę na zasadzie fałszywego lub sfałszowanego świadectwa.** Świadectwa, przedkładane przez pracownika przy zgłaszaniu się do pracy, mają czasem charakter decydujący dla decyzji o przyjęciu. Ponieważ zaś z drugiej strony forma przedstawianych świadectw, wzgl. zaświadczeń jest często dość dowolna, a ponieważ ponadto możność sprawdzenia autentyczności okazywanych świadectw przez pracodawcę jest ograniczona, lub nie może być dokonana dostatecznie szybko, przeto rozporządzenie stwarza tu słuszną ochronę jego interesów, na wypadek gdyby przedstawione mu świadectwa okazały się nieautentycznymi.

Trzeba tu podkreślić istotne rozróżnienie w rozporządzeniu pojęcia świadectw „fałszywych" i „sfałszowanych". Oznacza to, że zarówno przedłożenie świadectw fikcyjnych, opiewających na osoby, wzgl. instytucje, czy zakłady naukowe nieistniejące, (a więc „fałszywych", a nie „sfałszowanych"), jak też i świadectw przerobionych, czy też podrobionych (a więc „sfałszowanych") pociąga za sobą te same skutki w dziedzinie prawa do niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę.

Rozporządzenie nie precyzuje jasno wpływu winy ze strony pracownika przy zastosowaniu tego przepisu. Opierając się na interpretacji przepisu trzeba dojść do przekonania, że istnienie winy, a nawet, określając ściślej, świadomości ze strony pracownika, że przedłożone przez niego świadectwo było fałszywe, względnie sfałszowane — jest zbyteczne.

Wypadek złej woli pracownika w tej sprawie jest bowiem na tyle wyraźnie „nadużyciem zaufania pracodawcy" (patrz omówiony p. a.), że tworzenie osobnego przepisu co do fałszowania świadectw przez pracownika byłoby zupełnie zbędnym. Mogą zajść wypadki, w których pracownik będzie w dobrej wierze co autentyczności, lub prawidłowości posiadanych fałszywych czy sfałszowanych świadectw. Nie zmieni to jednakże w niczym, ani nie ograniczy uprawnień pracodawcy, skoro rozporządzenie mówi tylko o obiektywnych wadach świadectw.

h) **Utrata przez pracownika uprawnień koniecznych do zajmowania danego stanowiska.** Mocą szczególnych przepisów zajmowanie określonych stanowisk zastrzeżone być może pracownikom o specjalnych uprawnieniach. Mocą tychże przepisów może zachodzić konieczność np. stałej specjalizacji się tych pracowników (odbywanie dalszych kursów, zdawanie odpowiednich egzaminów itp.). Jeżeli pracownik został na takie właśnie stanowisko przyjęty, jeżeli dalej stanowiska tego pełnić nie może, czy to z własnej winy, czy też bez niej ,to pracodawca może niezwłocznie rozwiązać umowę.

Z konstrukcji przepisu § 32 lit. h wynika, że „prawodawca ma na względzie takie wydarzenia, które nastąpiły po zawarciu umowy" (C. I. 233/35).

Jak wspomniano to już uprzednio: „Ważne przyczyny, uprawniające pracodawcę do niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę, wyliczone są w art. 32 przykładowo, a nie wyczerpująco" (C. I. 2947/32).

Zasadniczymi tylko i stałymi ramami tych okoliczności jest fakt, że przyczyny wiązać się winny ze stosunkiem pracownika do przedsiębiorstwa, oraz zachodzić powinny w czasie trwania stosunku służbowego.

Poniższe orzeczenia S. N. przekonują nas jednak, że nawet i te zasady ściśle nie mogą być przestrzegane.

i) **„Niewłaściwe zachowanie się pracownika w życiu prywatnym** nie może być motywem zerwania stosunku służbowego, chyba, że zachowanie się pracownika bezwzględnie narusza moralność publiczną lub poniża jego godność osobistą" (C. I. 2947/32). W takich wypadkach uzyskuje pracodawca prawo do niezwłocznego rozwiązania umowy, według własnego uznania, (które obalone może zostać tylko prawomocnym wyrokiem Sądu), choć przyczyna nie związana jest z działalnością pracownika w przedsiębiorstwie.

Również: „wprowadzenie w błąd pracodawcy co do moralnych kwalifikacyj pracownika (w przypadku uprzedniej jego karności) mogłoby skutkować rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia, gdyby zostało ustalone, że pracownik przy przyjmowaniu posady udzielił fałszywych informacyj i zapytany o przeszłość okazał złą wolę przez zatajenie niekorzystnych dla niego faktów“ (C. I. 233/35), co jak widać wiąże się ściśle z nadużyciem zaufania pracodawcy (punkt a).

j) **Przyjmowanie przez pracownika bez zezwolenia pracodawcy wynagrodzenia od osób trzecich, z tytułu pełnionych przez niego obowiązków.** Odnośny zakaz umieszczony jest w art. 18 rozporządzenia. Przyjmowanie wynagrodzenia może nastąpić w równej mierze na rzecz własną danego pracownika, jak też i na rzecz osób trzecich przez niego wskazanych, lub podstawionych. Naruszenie tego zakazu mieści się również we wskazanym i omówionym wyżej punkcie a) art. 32 (nadużycie zaufania pracodawcy).

k) **Wypadki siły wyższej, jak pożar, powódź itp. czyniące zupełnie niemożliwym zatrudnienie pracownika.** Art. 33 rozp. daje pracodawcy możność niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę w wypadkach, kiedy, ze względu na wypadki siły wyższej, zatrudnienie pracownika jest niemożliwym, a konieczność dopełniania tym samym dalej warunków umowy przez pracodawcę byłoby dla niego nadmiernym i niesłusznym obciążeniem. Pojęcie „zupełnej niemożliwości“ zawsze będzie oczywiście budziło szereg wątpliwości przy ocenie poszczególnych wypadków. Wskazanie przykładowo w rozp. pożaru i powodzi pozwala dopuszczać przez analogię pod to pojęcie także takie wypadki, jak: wybuch kotła, zniszczenie dopływu niezbędnej energii dla utrzymania przedsiębiorstwa w ruchu itp. Prawdopodobnie zaliczyć tu też przypadnie wypadki zamknięcia przedsiębiorstwa przez władze państwowe, (co jest wyraźnie wymienione w art. 13 rozp. o umowie o pracę robotników). Również tu „należy zaliczyć wydanie przepisów ustawowych, wobec których dalsze wykonywanie obowiązków przez pracownika staje się niemożliwym“ (C. I. 1959/33), jakkolwiek w takich wypadkach raczej wyjątkowo będzie zachodzić „zupełna niemożliwość zatrudnienia“, na co będzie zachodzić potrzeba przeprowadzenia dowodu przez pracodawcę.

„Ujemny stan zdrowia pracownika, spowodowany odpowiednio do wieku zanikiem jego sił fizycznych, nie może być uważany za wypadek siły wyższej, uprawiający pracodawcę do bezzwłocznego rozwiązania umowy“. (C. I. 3000/36).

Jak widać, konstrukcja pow. wyroku nie wyklucza możliwości uznania niektórych innych form nagłej niezdolności pracownika do pracy za „wypadek siły wyższej“ (p. jednak omówiony punkt b.).

Subsydiarnie znajdzie tu zastosowanie art. 269 kodeksu zobowiązań, z tym jednak ograniczeniem, że „przymusowe zamknięcie przedsiębiorstwa, czyniące sytuację pracodawcy uciążliwą nie stanowiąc przeszkody bezwzględnej, nie może być poczytywane za siłę wyższą“ (SN. Zb. Urz. 27/20), a zgodnie z nast. orzecznictwem Sądu Najwyższego co do art. 269 kod. zob.: „Mimo uznania zasady, wyrażonej w art. 269 kz. nie może pracodawca na podstawie zmiany stosunków żądać zmiany umowy usług i na braku zgody pracobiorcy na zmianę opierać ważnej przyczyny do natychmiastowego wypowiedzenia, jeżeli przy troskliwym rozważeniu zachodzących warunków mógł z góry przewidzieć zachodzące niedogodności, a pracobiorca ma interes w utrzymaniu umowy bez zmian“ (C. III. 71/34).

„Wstrząsy gospodarcze nie należą do okoliczności, które według zasady uczciwości i zaufania zwolnić mogłyby dłużnika od jego zobowiązania“ (C. III. 1757/35). „Kryzys i zwyżka siły nabywczej złotego nie są nadzwyczajnymi wypadkami“ (C. II. 3112/36).

Prawo określone w art. 33 przysługuje pracodawcy w ciągu 1 miesiąca od chwili zajścia faktu siły wyższej, a jeżeli zastosować analogiczne orzeczenia co do początku biegu terminu z orzeczeniami odn. art. 32, to od chwili powzięcia wiadomości o zaistnieniu wypadku siły wyższej.

Zawiadomienie o rozwiązaniu umowy powinno być dokonane pisemnie. Brak dopełnienia tej formy nie czyni wprawdzie rozwiązania umowy z zasady nieważnym, ale w takim wypadku wbrew woli jednej ze stron niedopuszczalnym będzie przeprowadzenie dowodu ze świadków, na okoliczność, że rozwiązanie nastąpiło (art. 110 kod. zob.).

Mgr. RŁ.

Sytuacja gospodarcza Polski w drugim kwartale rb.

wedle Instytutu Badania Koniunktur Gospodarczych i Cen.

W Polsce rozmiary produkcji przemysłowej nie wykazywały większych zmian. Przeciętnie w kwartale drugim rb. wskaźnik produkcji przemysłowej wynosił 118,1 wobec 120,1 w kwartale poprzednim i był o 8% wyższy, aniżeli w tym samym czasie r. ub.

Produkcja dóbr wytwórczych utrzymała się na niezmienionym pozomie. W ciągu rb. przeciętny kwartalny wzrost produkcji był nieco mniejszy i wynosił 2%. Wyraźny spadek produkcji o 4,4% odbył się w grupie spożycia, która zresztą ulega dość częstym wahaniom. Wpływ tego spadku częściowo skompensowany był wzrostem produkcji przemysłów energetycznych, głównie energii elektrycznej i gazu ziemnego, w obu wypadkach o 6%, co pozostaje w ścisłym związku z rozbudową COP.

Istotnym czynnikiem, który wpłynął na zahamowanie procesów zwyżkowych w produkcji, była stabilizacja szybko i równomiernie dotychczas wzrastającego wytwarzania dóbr wytwórczych, pomimo dalszego wzrostu inwestycyj publicznych. Przyczyną tego były zmniejszone rozmiary budownictwa mieszkaniowego. O przyczynach zmniejszenia tego budownictwa piszemy osobno.

Inwestycje publiczne uległy w kwartale sprawozdawczym dalszemu zwiększeniu, równoważąc ujemny wpływ spadku budownictwa mieszkaniowego. Dalszy znaczny wzrost wykazały inwestycje maszynowe w przemyśle, częściowo w związku z inwestycjami publicystycznymi na terenie COP. Wskaźnik tych inwestycyj podniósł się w ciągu kwartału o 14%, przewyższając poziom tego samego okresu r. ub. o 48%.

W kwartale sprawozdawczym nastąpiło wzmożenie tempa inwestycyj publicznych, co zmusiło inwestycje państwowe do upłynnienia swych rezerw finansowych, zaznaczając się odpływem wkładów tych instytucyj w bankach państwowych. W wyniku tych procesów ogólna suma wkładów w bankach zmniejszyła się o 23 mil. zł.

Zwiększone sezonowo zapotrzebowanie na środki operacyjne wpłynęło na rozszerzenie kredytu dyskonto-

wego w Banku Polskim i wzrost obiegu pieniężnego. Utrzymanie się dużej płynności na niezwiązanym rynku pieniężnym odbijało się korzystnie na rynku lokacyjnym, powodując dalszy wzrost kursów papierów procentowych.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych, który w końcu marca r. b. wynosił 56,9, podniósł się w kwietniu na skutek zwyżki cen artykułów rolnych do 57,2. Następnie jednak pod wpływem trwającej nadal zniżki cen artykułów przemysłowych i przy niewiele już zmieniającym się poziomie cen artykułów rolnych, obniżył się ponownie, osiągając w końcu czerwca rb. poziom 56,8.

Tani prąd postulatem średniego przemysłu.

Rozpatrując kwestię uprzemysłowienia kraju, trzeba szczególną uwagę zwrócić na problem uzbrojenia energietycznego przedsiębiorstw.

Sprawa ta jest nie tylko aktualną, ale nawet wręcz palącą, specjalne zaś znaczenie posiada dla Wielkopolski. Jest już dziś bowiem rzeczą uznaną, że średni i drobny przemysł wielkopolski tylko wtedy będzie mógł się w pełni podnieść i rozwinąć, o ile otrzyma dogodne i tanie ródła energii, przede wszystkim elektrycznej. Nie potrzeba nawet wykazywać jak doniosłe znaczenie gospodarcze posiadać, będzie rozwiązanie tego zagadnienia. Trzeba natomiast podkreślić, że we Wielkopolsce problem elektryfikacji, to nie problem zaopatrzenia kilku centów gospodarczych, lecz problem zupełnego zelektryfikowania terenu, gdyż nawet najmniejsze, miejscowości i ich drobny przemysł potrzebują elektryczności.

Przemysł wielkopolski patrzy też z żywym zadowoleniem i nadzieją na prace, jakie na tym odcinku przeprowadza Wojew. Komitet Elektryfikacji.

Pełna korzyść z elektryczności uwarunkowana jest oczywiście odpowiednią jej ceną przy pracach przemysłowych.

Tu trzeba stwierdzić ogromną rozpiętość w traktowaniu tej kwestii przez poszczególne gminy miejskie, (które najczęściej są właścicielami elektrowni).

Niektóre z nich rozumieją znaczenie tej sprawy dla przemysłu, a przez stworzenie możliwie najodpowiedniejszych warunków przyczyniają się do jego rozwoju.

W innych natomiast miastach przeważa krótkowzroczny moment fiskalny i stąd powstają takie dysproporcje, że różnica w cenie prądu przemysłowego, w podobnych warunkach, dochodzi do 15,0% (12 gr za klwg — 30 gr za klwg). Rezultaty są takie, że w niektórych miejscowościach przemysł nie może się należycie rozwinąć, a nawet poszczególne przedsiębiorstwa z miejscowości takich emigrują.

Związek Fabrykantów w Poznaniu podejmuje wobec poszczególnych elektrowni starania, by ceny elektryczności uzgodniono z ogólnymi względami gospodarczymi oraz by nie krępowały one możliwości rozwoju przemysłu.

Taryfy kolejowe hamują obrót gospodarczy.

Wielkopolskie sfery gospodarcze z pewnym niepokojem obserwują fakt stosunkowo małego udziału przemysłu tutejszego w zaopatrzeniu wzrastającego popytu ziem zachodnich, oraz w szczególności Centralnego Okręgu Przemysłowego. Z ciekawych materiałów zebranych w tej kwestii przez Związek Fabrykantów w Poznaniu wynika, że jedną z najważniejszych przyczyn takiego stanu rzeczy są nadmiernie wysokie taryfy kolejowe. Koszt przewozu na dłuższej przestrzeni o tyle przedraża cenę fabrykatu, że albo wyklucza możliwość zarobku przedsiębiorcy, albo też traci towar, przez zbyt wysoką cenę, swą atrakcyjność dla nabywcy.

W obecnej chwili, wobec otwarcia się nowych możliwości zbytu w innych okręgach kraju, kwestia rewizji taryf przewozowych dla przemysłu wielkopolskiego nabiera bardzo doniosłego znaczenia i tut. koła przemysłowe ze Związkiem Fabrykantów na czele wkładają obecnie dużo starań dokoła przeprowadzenia niezbędnych reform.

Postulaty reform dotyczą w szerokim zakresie kwestii taryfy na wyroby metalowe, maszyny, opakowania blaszane, na wyroby spożywcze, keksy i płynny owoc, wina, konserwy, na wyroby ceramiczne, na wyroby drzewne (meble), papier i in. Osobne zagadnienie stanowi też kwestia obniżki taryf na przywożone do Wielkopolski dla przemysłu przetwórczego surowce.

Należy mieć nadzieję, że te postulaty wielkopolskiego przemysłu zostaną przez P. K. P. przychylnie potraktowane, pozwalając na wzmożenie produkcji tut. przemysłu.

Postulaty te mają też i to uzasadnienie, że przy możliwym obecnie znacznym ożywieniu ruchu transportowego na kolei, również i koszty kolejowe mogą ulec odpowiedniemu obniżeniu.

Związek Fabrykantów prosi swych Członków o cenną współpracę nad normowaniem powyższych kwestyj przez dostarczanie Związkowi ścisłych i konkretnych informacyj, kalkulacyj oraz postulatów co do poszczególnych towarów i taryf.

Regulamin pośrednictwa pracy.

Wydany został regulamin o wykonywaniu pośrednictwa pracy przez biura Funduszu Pracy wzgl. ich ekspozytury lub instytucje zastępcze (Dz. Urz. Min. Op. Społ. Nr. 16/38). Z obszernego tekstu następujące **przepisy dotyczą bezpośrednio pracodawców:**

a) Zapotrzebowanie można zgłosić również ustnie lub telefonicznie (§ 37).

b) Biura pośrednictwa powinny nie tylko wyczekiwać zgłoszeń pracodawców, lecz stale im ofiarować swe usługi (§ 45).

c) O zapotrzebowaniu biuro pośrednictwa pracy wywiesza komunikat, nie podając zakładu pracy, chyba, że on objęty jest strajkiem lub lokautem, co się też wyraźnie zaznacza. W razie zapotrzebowania siły wykwali-

fikowanej wzywa się ponadto na piśmie osoby najbardziej odpowiadające według danych z kartoteki biura (§ 39 i 60).

d) Przy kierowaniu na wolne miejsca uwzględnia się:
1. zdolność zawodową,
2. fakt pozostawania bez pracy,
3. zasługi dla państwa,
4. stan rodzinny,
5. okres pozostawania bez pracy (§ 53).

e) Przed skierowaniem biuro zbada, czy kandydat posiada wymagane kwalifikacje i czy gotów jest przyjąć pracę (§ 51).

f) Kandydat może odmówić pracy jeżeli:
1. warunki nie odpowiadają normom miejscowym,
2. praca jest nie odpowiednia dla kandydata pod względem fizycznym lub umysłowym,
3. praca jest niebezpieczna dla zdrowia lub moralności,
4. praca może spowodować utratę możności powrotu do pracy zawodowej,
5. praca znajduje się w miejscu zbyt odległym i nie ma tam zabezpieczonego zakwaterowania,
6. zakład pracy objęty jest strajkiem lub lokautem (§ 63).

g) Kandydat otrzymuje kartę polecającą, którą powinien wręczyć pracodawcy (§ 55).

h) Na żądanie pracodawcy biuro pośrednictwa powinno mu dostarczyć danych do oceny, czy kandydat jest odpowiedni (§ 54 ust. 2).

i) Pracodawcy służy prawo wyboru kandydatów (§ 53 ust. 2), lecz biuro może posyłać mu kilku kandydatów „tylko stopniowo i w pewnych odstępach czasu" (§ 59).

j) W razie nieprzyjęcia kandydata biuro ustali powody i ewent. skieruje innego kandydata (§ 57 ust. 2).

k) W razie nie otrzymania zawiadomienia co do przyjęcia kandydata w ciągu 3 dni biuro pośrednictwa zapytuje zakład pracy, czy zapotrzebowanie jest jeszcze aktualne (§ 58).

Z powyższych przepisów wynika, że wprawdzie pracodawca nie jest zmuszony przyjmować kandydatów biura pośrednictwa pracy, lecz biuro ma poważny wpływ na obsadzanie wolnych miejsc przez to, że odrazu musi być ono powiadamiane o wolnych miejscach, że ono ponadto regularnie się informuje u pracodawcy pod tym względem, że kieruje równocześnie tylko jednego kandydata, że domaga się wyjaśnienia powodów jego nieprzyjęcia.

Warszawski Skorowidz Branżowy.

Na rynku wydawniczym dotkliwie odczuwano do niedawna brak księgi adresowej, która by wyczerpująco informowała o wszystkich placówkach przemysłowych i handlowych stolicy.

Lukę tę wypełniła obecnie bardzo pożyteczne wydawnictwo a mianowicie: Warszawski Skorowidz Branżowy, którego nowy rocznik na rok 1938/39 świeżo opuścił prasę drukarską.

Warszawski Skorowidz Branżowy jest doskonałym i wszechstronnym informatorem. Zawiera on 40.000 adresów wszystkich warszawskich firm przemysłowych i handlowych, oraz wszelkiego rodzaju placówek gospodarczych. Adresy firm podzielone są według przejrzystego układu alfabetycznego na 2.500 branż a te z kolei na poszczególne grupy: fabryki, składy fabryczne, przedstawicielstwa, składy hurtowe i detaliczne. Takie zestawienie pozwala łatwo każdemu znaleźć odpowiednie źródło zbytu i zakupu towarów, lub też wyszukać odpowiedni adres.

To też Warszawski Skorowidz Branżowy jako doskonałe i niezbędne źródło informacyjne, winien znaleźć się w każdym przedsiębiorstwie w całej Polsce.

Ajencja Wschodnia w Warszawie, która wydała Warszawski Skorowidz Branżowy obniżyła dla Prenumeratorów i Czytelników „Życia Gospodarczego" cenę tej bardzo pożytecznej księgi adresowej na zł 3,— plus koszty przesyłki pocztowej.

Zamówienia prosimy kierować wprost do Ajencji Wschodniej, Warszawa, Nowy Świat 16, powołując się na nasze pismo, co stanowi warunek uzyskania powyższej zniżki.

Skarb. - Finanse

Orzecznictwo N. T. A. w sprawie prawidłowości ksiąg.

Najwyższy Trybunał Administracyjny w wyroku z dnia 21 II 1938 r. L. rej. 1187/37 orzekł, iż:

(1) Władza odwoławcza ma niesporne prawo samoistnego ocenienia prawidłowości ksiąg handlowych i uzasadnienia ich dyskwalifikacji motywami odmiennymi w całości lub części od motywów, jakimi się kierowała władza wymiarowa w decyzji wymiarowej, pod warunkiem tylko umożliwienia płatnikowi obrony pod kątem widzenia tych nowych motywów;

(2) Założenie ksiąg po rozpoczęciu działalności przedsiębiorstwa wymaga sporządzenia na dzień założenia ksiąg bilansu otwarcia;

(3) Wpisanie do ksiąg transakcyj, dokonanych po rozpoczęciu działalności przedsiębiorstwa a przed założeniem ksiąg, pod jedną datą w dniu założenia ksiąg, uchybia zasadom prawidłowej rachunkowości kupieckiej.

W motywach wyroku z dn. 4 III 1938 r. l. rej. 2091/34 N. T. A. wyraził następujące zapatrywanie:

„Dyskwalifikacja ksiąg handlowych kupca jest aktem zbyt poważnym i brzemiennym w skutki, by mogła być orzeczona bez wszechstronnego zbadania i rozpoznania całokształtu towarzyszących okoliczności i ustalenia przesłanek uzasadniających ocenę ksiąg i materiału dowodowego w kierunku formalnym i materialnym, a zatem przy należytym uwzględnieniu także obrony płatnika". (GSI).

W sprawie wykupienia świadectwa przemysłowego przez przedsiębiorstwo w likwidacji.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 IV 1938 r. l. rej. 2752/37 orzekł, iż:

(1) Likwidacja przedsiębiorstwa nie ma wpływu na obowiązek wykupienia świadectwa przemysłowego, pod tym jednakże warunkiem, że likwidacja polega na pro-

wadzeniu przedsiębiorstwa, obliczonego na zysk (art. 1 ustawy przemysłowej — Dz. U. R. P. Nr. 46/1936, poz. 339), przez co najmniej zamierzone dokonywanie czynności, które wedle cz. II taryfy charakteryzują je jako przedsiębiorstwo handlowe, komunikacyjne, lub przemysłowe.

(2) Jeżeli likwidacja polega na zaprzestaniu sprzedaży towaru przez jego zwrot komitentom, to z woli właściciela przedsiębiorstwo handlowe, obowiązane do wykupienia świadectwa przemysłowego, przestaje istnieć, choćby firma była w likwidacji.

Firma zatem z chwilą likwidacji mogłaby uchodzić za przedsiębiorstwo handlowe, zobowiązane do wykupienia świadctwa przemysłowego tylko wówczas, gdyby ustalono, że podczas likwidacji sprzedawano towar lub co najmniej miano zamiar go sprzedawać, choćby do transakcji nie doszło. Wykonywanie bowiem określonych transakcji lub zamiar ich dokonania decyduje według poglądu S. N. o bycie i jakości przedsiębiorstwa tak przed, jak i w czasie likwidacji.

Sprawy socjalne.

Sposób wynagrodzenia szkód przez pracodawcę.

Do licznej grupy orzeczeń i wyroków, normujących odpowiedzialność pracodawcy za szkody wyrządzone pracownikowi (jego rodzinie) z powodu niezgłoszenia go do ubezpieczenia, przybyło orzeczenie Sądu Najwyższego Izby Cywilnej z dnia 16. III. 1938 r. L. C. I. 1362/37, które ujmuje sprawę sposobu, w jaki pokrywana ma być przez pracodawcę szkoda finansowa, wyrządzona pracownikowi przez niezgłoszenie go do ubezpieczenia.

Ponieważ wyrok powyższy wydany został na tle art. 1382 Kodeksu Cywilnego, obowiązującego na obszarze b. Królestwa Kongresowego, dlatego też na pozostałym terenie Państwa może on mieć tylko znaczenie interpretacyjne.

W orzeczeniu tym Sąd Najwyższy wypowiedział następującą opinię prawną:

„Wobec tego, że obowiązujące przepisy nie przewidują, w jakiej formie powinno nastąpić wynagrodzenie przez pracodawcę szkody, wyrządzonej zaniedbaniem ubezpieczenia pracownika, sąd, orzekający w tej sprawie, nie ma obwiązku ściśle trzymać się w tym przedmiocie żądania poszkodowanego (poszkodowanych), i chociaż występuje on o zasądzenie odszkodowania w kapitale, sąd może zasądzić nie kapitał, lecz rentę, powinien jednak w tym przypadku przytoczyć okoliczności, które z uwagi na położenie stron usprawiedliwiałyby wybór renty, jako w konkretnym przypadku bardziej odpowiedniej". (GSI).

Opłacanie składki ubezpieczeniowej przez pracodawcę za pracownika.

Przepisy ustaw ubezpieczeniowych są przepisami prawa publicznego i jako takie nie mogą być swobodnie zmieniane wolą osób, których dotyczą. Odnosi się to również do przepisów, traktujących o składkach ubezpieczeniowych, a w szczególności o podziale tych składek pomiędzy pracodawcę i pracownika (art. 220 ustawy o ubezpieczeniu społecznym — Dz. U. R. P. Nr. 51/1933, poz. 396), oraz art. 104 rozporządzenia o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 106/1927, poz. 911). W sprawie dotyczącej powyższej zasady Sąd Najwyższy Izba Cywilna w orzeczeniu z dn. 30. III. 1938 r. L. C. I. 2413/37 wypowiedział następującą opinię prawną:

(1) „Pracodawca z uwagi na przepis art. 21 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16. III. 1928 r. o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35/1928, poz. 323) nie był uprawniony do potrącania swemu pracownikowi, podlegającemu obowiązkowi ubezpieczenia na wypadek choroby, tej części składki, którą w myśl odnośnych przepisów powinien był uiszczać sam pracodawca z własnych funduszów".

(2) „Umowa między pracownikiem umysłowym i pracodawcą, mocą której pracownik przyjął na siebie uiszczanie ze swych poborów całej składki ubezpieczeniowej do Z. U. P. U. jest z mocy prawa nieważna i nie uprawnia pracodawcy do potrącania z uposażenia pracownika tej części składki do Z. U. P. U., która ciążyła na pracodawcy".

Zaznaczyć jednak należy, że przepisy art. 1 rozporządzenia o umowie o pracę pracowników umysłowych (Dz. U. R. P. Nr. 35/1928, poz. 323), które nie pozwalają na zawieranie umów mniej korzystnych dla pracownika, dopuszczają tym samym zawieranie umów dla niego korzystniejszych.

Przytoczonego powyżej stanowiska Sądu Najwyższego nie należy więc interpretować w kierunku niemożności zawierania przez pracodawcę umów, które zapewniałyby pracownikowi korzystniejsze warunki, a w szczególności pokrywanie przez pracodawcę części składki, do opłacania której w myśl ustawy jest zobowiązany pracownik (GSI).

Handel zagraniczny.

Obrót płatniczy z Niemcami.

Został zmieniony okólnik Nr. 35 Komisji Dewizowej regulujący obrót płatniczy z Niemcami. Według nowego brzmienia tego okólnika za pośrednictwem Polskiego Instytutu Rozrachunkowego w Warszawie należy przekazywać do Niemiec należności z następujących tytułów: 1. za towary sprowadzone z Niemiec, 2. za towary sprowadzone z obszarów b. Austrii, 3. koszty transportu lądowego do granicy polskiej przy imporcie towaru z Niemiec, 4. prowizje oraz opłata patentowa i licencje, 5. koszty robocizny w obrocie uszlachetniającym i reparacyjnym, 6. rabaty, bonifikaty i odszkodowania związane z obrotem towarowym polsko-niemieckim, 7. zapłata za weksle nadesłane z zagranicy do inkasa, zaopatrzone przy wysyłce ich za granicę w klauzulę: „Zezwolono na wysłanie za granicę i przekazanie po wpływie w drodze rozrachunku z Niemcami przez P. I. R. w Warszawie".

Banki dewizowe zostały upoważnione do prowadzenia specjalnych zadrukowanych kont niemieckich firm księgarskich oraz do przyjmowania na te konta wpłat za książki, czasopisma itd. z tym, że sumy wpłcane na te rachunki będą periodycznie przelewane do firm.

Ustalenie kontyngentów w handlu polsko-francuskim.

Pomiędzy 8 a 15 IX odbyły się w Warszawie obrady Komisji Rządowej Polsko - Francuskiej. Ze strony polskiej przewodniczył początkowo p. dr T. Łychowski, naczelnik Wydziału Polityki Handlowej i Traktatów w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, następnie p. J. Halikowski, radca w Ministerstwie Przemysłu i Handlu, ze strony francuskiej przewodniczył p. J.

Louyriac, wicedyrektor Departamentu Układów Handlowych we francuskim Ministerstwie Przemysłu i Handlu.

Obrady zakończyły się podpisaniem protokółu, który ustala kontyngenty przywozowe francuskie na IV kwartał br. i załatwia szereg zagadnień związanych z eksportem polskim do Francji.

W czasie swego pobytu w Polsce delegacja francuska zwiedziła Targi Wschodnie we Lwowie.

10 mil. zł ujemnego salda w bilansie handlowym za miesiąc sierpień.

Bilans handlu zagranicznego Rzeczypospolitej Polskiej i W. M. Gdańska przedstawiał się w sierpniu rb. — według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego — jak następuje: Przywóz 262,165 ton, wartości 105,640 tys. zł. Wywóz — 1,232,396 ton, wartości 95,206 tysięcy złotych.

Ujemne saldo w sierpniu rb. wyniosło więc 10,434 tys. zł.

Na ujemne saldo bilansu handlowego wpłynął poważnie przywóz towarów z Niemiec z tytułu likwidacji zamrożonych należności za tranzyt kolejowy przez Polskę. Gdyby powyższego przywozu nie uwzględnić w bilansie handlowym, saldo ujemne spadłoby do ok. 4 mil. zł.

W porównaniu do lipca rb. wywóz spadł o 588 tys. zł, natomiast przywóz zmniejszył się o 1,555 tys. zł.

Dla porównania zaznaczyć należy, że w sierpniu 1937 r. przywóz miał wartość 106,9 mil. zł, wywóz zaś 96,5 mil. zł.

Konferencja importowa.

Jak wiadomo, konferencja importowa, o której pisaliśmy już niejednokrotnie, odbędzie się w drugiej połowie października lub w pierwszych dniach listopada r. b.

Na konferencji tej przedstawione zostaną poglądy zarówno zwolenników centralizacji importu jak i przeciwników monopolizacji. Niewątpliwie bardzo poważną rolę odegra w tym wypadku stanowisko samorządu gospodarczego, którego głos w sprawie surowców krajowych i racjonalizacji importu winien mieć decydujące znaczenie.

Dotychczas stanowisko samorządu w tych sprawach nie zostało jeszcze definitywnie ustalone, jednak na podstawie poszczególnych referatów można sobie już wyrobić pojęcie, że przede wszystkim — jeśli chodzi o racjonalizację importu — samorząd gospodarczy wypowie się przeciwko wszelkim zamierzeniom centralistyczno - monopolistycznym zarówno w odniesieniu do placówek handlowych prywatnych, jak i państwowych.

Zdaniem samorządu import surowców wymaga długoletniej znajomości rynków zarówno zakupu, jak i sprzedaży, znacznego kapitału obrotowego i fachowości, czego nie można w tak krótkim czasie nabyć. Wprawdzie pewne kroki, zmierzające do usunięcia zbytniego rozdrobnienia placówek są pożądane, niemniej sprawa ta musi być rozwiązana z wielką ostrożnością, celem nie wywoływania trudności na rynku.

Jednocześnie stwierdzić należy, iż w sprawie surowców krajowych samorząd gospodarczy wypowiada się za udzieleniem daleko idącego poparcia tym surowcom, celem stworzenia własnej bazy surowcowej i częściowego uniezależnienia się od zagranicy. Niemniej jednak samorząd uważa, iż nasza polityka surowcowa winna być prowadzona ewolucyjnie i ściśle uzależniona od postępów technicznych surowców krajowych.

Sprawa konsumcji surowców krajowych jest przez przemysł już badana i szereg przemysłów, bez nacisku władz administracyjnych używa tych surowców w swej produkcji, przekraczając poważnie granice, określane w rozporządzeniach władz.

Obecnie pozostaje jeszcze otwarta kwestia definitywnego ustosunkowania się Biura Surowcowego do tych spraw.

Poczta - Transport.

Przewóz koleją lub pocztą korków do straszaków.

Izba Przemysłowo - Handlowa w Poznaniu zawiadamia, że w związku z licznymi wypadkami eksplozji korków do straszaków tak w czasie transportu jak i w miejscach sprzedaży, winne koncesjonowane wytwórnie artykułów pirotechnicznych przy nadawaniu przesyłek koleją lub pocztą w związku z postanowieniem art. 6 prawa przemysłowego stosować się do następujących przepisów:

1. regulamin przewozu przesyłek towarowych na kolejach żelaznych, stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Komunikacji z dnia 21 września 1931 r. (Dz. U. R. P. Nr. 93, poz. 721) wraz z późniejszymi zmianami w szczególności przepisy o przewozie zabawek pirotechnicznych;

2. przepisy rozporządzenia Ministra Poczt i Telegrafów z dnia 21 marca 1931 r. w sprawie ordynacji pocztowej (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 392) wraz z późniejszymi zmianami, w szczególności § 46 oraz załącznik do § 46 ordynacji pocztowej.

Zmiana przepisów o paczkach pocztowych w obrocie krajowym.

W Dzienniku Urzędowym Ministerstwa Poczt i Telegrafów Nr. 15 z 1938 r. ogłoszono nowe przepisy, o paczkach pocztowych w obrocie krajowym. W myśl tych przepisów, które wchodzą w życie 1 października 1938 r.:

a) adres pomocniczy do paczki, tj. formularz urzędowy (cena 3 gr) jest potrzebny tylko do paczki obciążonej pobraniem, bez względu na kwotę pobrania oraz do paczki z podaną wartością ponad 200,— zł. Wszystkie inne paczki należy nadawać na pocztę bez adresu pomocniczego (dotychczas do każdej paczki musiał być dołączony adres pomocniczy.

b) paczka lub list mogą być obciążone pobraniem do wysokości 10,000 zł dotychczas tylko 5.000 zł,

c) paczka może być adresowana na okaziciela jej dowodu nadania, jednak wtedy musi w swoim adresie mieścić — oprócz nazwy ostatniej poczty — także wskazówkę „poste restante" na okaziciela, zamiast imienia, nazwiska i miejsca zamieszkania osoby, adresata; opłata dodatkowa za taką paczkę wynosi 50 groszy (opłata za „poste restante"). Dostarczenie dowodu nadania paczki uprawnionej do odbioru paczki jest rzeczą nadawcy. Odbiorca kwituje odbiór paczki na okazanym przez niego dowodzie nadania (jest to nowy rodzaj świadczenia poczty),

d) nadawca, wysyłający przynajmniej 20 paczek tygodniowo za pomocą pocztowej książki nadawczej, może — po zarejestrowaniu się w miejscowym urzędzie pocztowym — przerzucać na adresata obowiązek uiszczenia opłaty za przewóz paczki i opłat dodatkowych. Opłaty te pobiera poczta od adresata według normalnych stawek taryfowych. W razie odmowy uiszcze-

nia opłaty poczta uważa paczkę za niedoręczalną i zwraca ją nadawcy, który pod rygorem przymusu w postępowaniu administracyjnym obowiązany jest uiścić opłatę pocztową, ciążącą na paczce,

e) nadawca, wysyłający tygodniowo przeciętnie 50 paczek z podaną wartością ponad 10.000 zł może uzyskać w Ministerstwie Poczt i Telegrafów prawo kredytu na opłaty pocztowe, t. zn. że uiszczać je będzie mógł jeden raz w miesiącu, z dołu,

f) nadawca może z góry opłacić należność poczty za doręczenie paczki; winien wtedy napisać w adresie paczki „Doręczenie opłacono".

g) paczki bez pobrania mogą być odbierane bezpośrednio po nadejściu ambulansu w pocztowym urzędzie dworcowym. W miejscowościach, w których na dworcu kolejowym nie ma urzędu pocztowego, odebrać można paczkę bezpośrednio z ambulansu pocztowego, jednak tylko paczkę żywnościową, nieobciążoną pobraniem i na podstawie pisemnego zezwolenia miejscowego urzędu pocztowego,

h) w paczce żywnościowej (ulgowa taryfa opłat) wolno przesyłać wyłącznie artykuły, przeznaczone do spożycia z wyjątkiem: próbek artykułów spożywczych, przeznaczonych dla celów badawczych: środków, służących do konserwowania wyrobów mięsnych, jelit i żołądków, służących do wyrobów wędlin; wszelkich środków leczniczych, kolorów cukrowych (barwnik do napojów) i karmy dla zwierząt i ptactwa,

i) na paczce żywnościowej nie wolno deklarować jej wartości.

W sprawie koordynacji przewozów.

Rozpatrując zagadnienie koordynacji transportów, a w szczególności transportów kolejowych i samochodowych, dochodzi się do następujących wniosków:

Pierwsza zasada koordynacji przewozów powinna wynikać z stwierdzenia wysoce nierównomiernego zaopatrzenia kraju w środki przewozu. Wynika stąd celowość wiązania lukratywnej pracy na terenach i szlakach, dostarczających liczne i rentowne przewozy, z pracą pionierską na terenach i szlakach ubogich — ubogich w znacznej mierze wskutek braków kumunikacyjnych. Aby tę pionierską pracę móc prowadzić, konieczne jest, aby praca na szlakach, dostarczających liczne przewozy, była istotnie rentowna; z tego względu nie należy tam dopuszczać nadmiaru konkurujących ze sobą przedsiębiorstw. Natomiast przedsiębiorstwa, korzystające z koncesji rentownych, powinny być zobowiązane do zapewnienia taniej i sprawnej komunikacji w okolicach uboższych.

Podobnie jak w innych państwach powinien i u nas być chroniony różniczkowy system taryf przewozowych, stosowanych przez kolej — drogą rozciągnięcia go na długodystansowe linie samochodowe. Przy tych taryfach i przy ilościowym dostosowaniu ciężarówek do potrzeb danego szlaku zapewniona zostanie dostateczna rentowność dla przewoźnika.

Dalszą zasadą kordynacji powinno być tworzenie transportów mieszanych kolejowo - samochodowych przede wszystkim celem ułatwień przewozowych dla miejscowości, pozbawionych połączeń kolejowych.

Aby zmienić dotychczasowy stan rzeczy w zakresie transportu samochodowego w Polsce, można posługiwać się różnymi metodami. Można dążyć do scalania istniejących przewoźników w większe spółki prawa handlowego, albo też zrzeszenia zawodowe, pracujące pod nadzorem i kontrolą władz państwowych. Można stworzyć nowe duże przedsiębiorstwa. Można wreszcie powierzyć urządzenie komunikacji samochodowej kolei, jak to już częściowo ma miejsce z dobrym wynikiem w zakresie przewozu osób. Każdy ze wspomnianych sposobów załatwienia sprawy może mieć swoich zwolenników i przeciwników, każdy bowiem ma swoje plusy i minusy.

Różne.

Wysokość obowiązujących odsetek prawnych.

Dla orientacji P. T. Członków podajemy poniżej wykaz obowiązujących odsetek prawnych:

1. **Odsetek od wierzytelności hipotecznych.** Na mocy rozporządzenia z dnia 3 grudnia 1935 r. (Dz. U. Nr. 88 z 1935 r. poz. 524) od dnia 1 grudnia 1935 r. odsetki wynoszą 5 proc.

2. **Odsetki ustawowe.** Na mocy rozporządzenia z dnia 3 grudnia 1935 r. (Dz. U. Nr. 88 z 1935 r., poz. 545) od dnia 8 grudnia 1935 r. odsetki wynoszą 8 proc. tytułem odsetek obowiązuje również wstecz chociażby były zasądzone przed tym odsetki wyższe.

3. **Odsetki umowne.** Na mocy rozporządzenia z dnia 20 października 1932 r. (Dz. U. Nr. 90 z 1932 r. poz. 759) od dnia 21 października 1932 r. stopa procentowa wynosi do 12%, które stanowią najwyższą dopuszczalną wysokość odsetek.

Termin dostawy.

Samo określenie czasu wykonania dostawy na tygodnie nie świadczy jeszcze o umówieniu niezawodnie ściśle oznaczonego terminu dostawy (Orzeczenie S. N. z 25. II. 1938 C. 2. 2234/37).

Umowa, o której wspomina orzeczenie, określa się jako fiks interes (fix Geschäft) polegająca na tym, że kontrahenci określają czas wykonania świadczenia na ściśle określony termin i to z tym skutkiem, że w razie niewykonania w tym terminie służy stronie uprawnionej prawo bezzwłocznego odstąpienia od umowy i żądania od strony pozostającej w zwłoce.

Otóż orzeczenie powyższe stwierdza, że samo określenie czasu wykonania dostawy na tygodnie nie jest jeszcze fiks interesem tj., że w tym wypadku stronie uprawnionej nie przysługuje prawo bezzwłocznego odstąpienia od umowy, w razie niewykonania przez drugą stronę, lecz jeżeli nastaje na wykonanie, obowiązana jest wyznaczyć dodatkowy termin do wykonania umowy, — a dopiero po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu może od umowy odstąpić i dochodzić odszkodowania.

Kupiectwo prowincjonalne u p. Premiera.

Podczas ostatniej wizyty Ziemi Kaliskiej przez p. premiera Sławoj-Składkowskiego, reprezentanci kupiectwa kaliskiego przedłożyli p. Premierowi stan handlu chrześcijańskiego w dobie obecnej i dalsze plany pracy na tym odcinku życia gospodarczego kraju. Premier gen. Sławoj-Składkowski interesował się przejawami życia kupieckiego, udzielając rad i wskazówek oraz przyobiecując swoje poparcie. Dużą uwagę zwrócił p. Premier na prowadzoną przez Zrzeszenie akcję unarodowienia handlu, a zapoznawszy się z planem tej akcji i z materiałem propagandowym, ilustrującym jedynie kwestie gospodarcze bez zabarwień politycznych i rasistowskich, akcję tę pochwalił.

Buchalterzy rejestrują swoje kwalifikacje.

W związku z projektowaną ustawą o buchalterach dyplomowanych i koniecznością możliwie jednolitego przygotowania kadr buchalterów, Polski Związek Bu-

chalterów - Rzeczoznawców (Warszawa, Nowogrodzka 20) przystępuje do rejestracji kwalifikacyj fachowych wszystkich buchalterów, Polaków-chrześcijan, zrzeszonych i niezrzeszonych. Zainteresowani buchalterzy i pomocnicy w interesie własnym winni skomunikować się ze wspomnianym Związkiem.

Poświęcenie gmachu arbitrażu bawełny w Gdyni.

W dniu 26 b. m. odbyło się w Gdyni uroczyste poświęcenie gmachu Zrzeszenia Interesantów Handlu Bawełną oraz inauguracja arbitrażu bawełny.

Fakt ten stanowi ogromny krok naprzód w rozwoju Gdyni, jako ośrodka handlu morskiego. Zaznaczyć należy, że przez Gdynię kierowana jest obecnie całkowita ilość bawełny na potrzeby polskiego przędzalnictwa bawełnianego, przy czym wzrasta również stale znaczenie Gdyni, jako portu tranzytowego dla bawełny przeznaczonej dla krajów sąsiednich.

Na uroczystość tę przybyli do Gdyni: wiceminister Przemysłu i Handlu M. Sokołowski, wojewoda pomorski Raczkiewicz, komisarz generalny R. P. w Gdańsku Chodacki, dowódca floty kontradmirał Unrug, dyrektor Dep. Morskiego M. P. H. Możdżeński, oraz liczni przedstawiciele przemysłu bawełnianego z Łodzi.

Świadczenia wojenne.

Ukazało się rozporządzenie (Dz. U. Nr. 69, poz. 502), wprowadzające w życie art. 56 dekretu z 1934 r. o rzeczowych świadczeniach wojennych (Dz. Ust. poz. 859). Artykuł ten przewiduje uprawnienie władz do nakazania przygotowania gospodarstw (przemysłowych, rolnych itd.) do potrzeb obrony Państwa przez posiadanie pomieszczeń maszyn, narzędzi i innych środków wytwórczych i przez prowadzenie gospodarki w pewnym nakazanym kierunku. Koszta pokrywa Skarb, o ile żądanie wykracza poza interes przedsiębiorstwa. W razie niewykonania nastąpi wykonanie w trybie administracyjnym.

Wydawnictwa.

CHRZEŚCIJAŃSKIE FABRYKI I HURTOWNIE W POLSCE. Nakładem Zrzeszenia Kupców-Chrześcijan w Poznaniu.

Stosunkowo liczne ostatnio wydawnictwa tego typu są zjawiskiem chwili, wykazując znaczenie pracy nad unarodowieniem życia gospodarczego i duży rezonans społeczny tej akcji.

Opracowanie Zrzeszenia Kupców - Chrześcijan jest obszerne, dobrze usystematyzowane i bardzo starannie wydane.

Na 160 stronach książki zawarto obszerny spis, który może być znacznym udopełnieniem przy badaniu źródeł produkcji i szukaniu ośrodków handlu. (r.).

SPRAWOZDANIE Z XVIII Targów Poznańskich 1—8 MAJ 1938. — Spis rzeczy: Rozwój Targów Paznańskich, Poszczególne zagadnienia targowe, Propogadna Targów, Opis Targów, Przebieg Targów, Wyniki Targowe, Wnioski gospodarcze.

Omówienie tego ciekawego sprawozdania pozostawiamy do czasu, kiedy obszerniej traktowaä będziemy kwestie targów i wystaw.

Walerian Kramarz: HISTORIA. Książnica - Atlas, Lwów—Warszawa 1938.

Założenie i punkt wyjściowy — oryginalne: historia powszechna, ze szczególnym uwzględnieniem historii polskiej, przedstawiona wiernie, ze specjalnym jednakże naciskiem na kwestie gospodarcze, gdyż podręcznik przeznaczony jest dla gimnazjum kupieckiego. Opracowanie staranne, zaopatrzone bardzo licznymi, dobrze dobranymi i wykonanymi zdjęciami i rycinami. Zamieszczenie kilkunastu map w osobnym załączniku daje możność należytej orientacji w poważniejszych przesunięciach politycznych, ludnościowych, gospodarczych i kulturalnych na przestrzeni wieków. Dobra lektura dla samouków, zatrudnionych w przemyśle i handlu.

„DROGI POLSKI". Ostatni numer bardzo ciekawie redagowanego warszawskiego miesięcznika „Drogi Polski", obok stałych i obfitych działów kronikarskich, zawiera następujące rozprawy: K. Sokołowski: Handel a rolnictwo; J. Jakubowski (dyr. Zw. Izb P.-H.): Rola S. G. H. w życiu gospodarczym Polski; J. Pełczyński: Problem paliw ciekłych zastępczych i syntetycznych; dr. Hendrikson: Znaczenie gospodarcze i finansowe przedsiębiorstwa „P. K. P."; F. Trojan: Chałupnictwo a przemysł wielko-fabryczny w Polsce i w Stanach Zjednoczonych.

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolitej 1. — Czcionkami Drukarni Wydawniczej Fr. Krajna, Spółka z o. o., Poznań, ul. Strzałowa 2 a.
Redaktor odpowiedzialny: Dyrektor Franciszek Łyczywek.